Cod. Membr. I no. 115 Cyprian. n. 76.

Inhalt: Vier und sechzig Seiten, jede mit zwei Fechtfiguren.
Pergament.

No. 115

Fechtbuch — Kunst mit dem Degen zu fechten.
Jacobs Beitr. III p. 138 (Uspert)
Rathgeber Gemälde Galerie p. 43. Num. 43
saec. XIV.

Das Kostüm zeigt auf alten Vorlagen (vom Ende des XIII saec.)
die in einem französischen Codex von einem französischen
Miniaturmaler angebrachte Scene zweier gleich gewaffneter
Krieger The New Palaeograph. Society Pl. 141.

Wohl aus dem Besitz Friedrich
Wilhelms des späteren Administrators
aus dessen Sammlung. 1. fol. 13a

THE ARMOURIES H.M. TOWER OF LONDON
I-33
© Royal Armouries

Henrici a Gunterrodt
de veris principiis artis dimicatoriae tractatus brevis. Witebergae, excud. Matth. Welack. Anno M.D.LXXIX. (4°)

f:22.

„ — De veris igitur principiis ⟨artis dimic.⟩ aliquid commemorare constitui, quod eo melius & facilius, ut spero, facere potero, quoniam et librum vetustissimum compositum a Monachis nobilibus (Sicuti enim multi clarissimi Imperatores et duces belli vita fere peracta, sese in monasteria abdere solent, ubi in otio saepius recordantur praeliorum, quibus praefuerunt & quando victi sunt, causasq; quomodo praevenire potuerint considerant, posteritati deinde scriptis consulere possunt: ita et nobiles quondam, qui plerunq; erant fortes et peritissimi tam in pedestri quam equestri pugna, tandem veterani et (f.23) emeriti ~~facti~~ vitam monasticam elegerunt, propter consuetum autem laborem in otio vivere non potuerunt, sed ad valetudinem tuendam certis horis haec exercitia habuerunt, tandem certum fundamentum invenisse eos mirum non est) describendum et depingendū nactus sum, a Johanne Herwarto Herbipolensi, Zonario & gladiatore celebrato (cum quo magna ~~mihi~~ familiaritas mihi intercessit), per id tempus Principis Illustrissimi Friderici Wilhelmi ducis Saxoniae Lanista, Qui illum in monasterio Franconiae, cum militem ageret sub Marchione Alberto se reperisse mihi retulit.

f.25:

„ — Plerunq; (enim) dimico accipitur pro pugno, quod proprie fit re & quia Monachi probatissimi huius artis scriptores ita nominant, qui eam sic definiunt

Dimicatio est divisarum plagarum ordinatio.

© Royal Armouries

S. 32:

„— Ex his autem solidissimum fundamentum deducitur & totus fere nucleus artis in hoc consistit Laut der Theilung der Klinge in Stärke & Schwäche."

S. 33:

„— Ex diametris docentur plagae vehementiores, quas etiam monachi simul protectiones, sive, ut isti vocant, custodias (quibus generaliter omnes dimicatores, imo omnes homines tenentes gladium in manibus, etiam ignorantes artem dimicatoriam, necessario utantur) esse volunt: De quibus quoque hos composuerunt versiculos:

Septem custodiae sunt: sub brachio incipiendae,
Dextralique humero datur altera, terna sinistro,
Da capiti quartam, dextro da latere [sic.] quintam,
Pectore [sic.] da sextam, postremaque sit tibi Langort.
Hae septem partes dicuntur per generales
Tres quae praecedunt, reliquae tantum fugientes.

Offenbar gehen diese Stellen auf den Codex membr. No 115. der Herz. Bibliothek zu Gotha, in welchem sich auch der Name Hernart (aus Würzburg) findet. —

Heidelberg 2. August 1860. K. Wassmannsdorff,
Lehrer an dem Lyceum & der höh. Bürgerschule & Universitäts-Turnlehrer.

Das Werk von Henricus a Gunterodt, welches über den lateinischen Fechtcodex Membr. I N. 115 [illegible], liegt auch der Dresdner Bibliothek u. ist umfangreicher als das gedruckte Buch.

Non audet stygius pluto tentare, quod audet
effrenis monachus: plenaq; dolis anus:

Notandum q generaliter omnes dimicatores
siue oms homines hntes gladium in manib;
etiam ignorantes artem dimicatoriam vtunt
hijs septem custodijs de quo hemus septe v.

Septem c[illegible] sunt sb brach in capiende
Septimo dextrali [illegible] alia, tria sinistro
Capiti da qrtam, da dextro late qnt[illegible]
pectori da sextam postrema sit e l[illegible]

Notandum quod ars dimicatoria sic describitur. Septem ptes. vt hic
Dimicatio e diuisio plagaru dimicatio et diuiditur in

© Royal Armouries

Nota quod totus nucleus artis
dimicatorie consistit in illa ultima
custodia que nuncupatur langort
preterea omnes actus custodiarum sive gladii de-
terminantur in ea .i. finem habent et non in aliis.
Unde magis considera regulam si dicas primo

Tres sunt que precellunt reliquas et fugiunt
hii et septem partes ducuntur per generales
Oppositum devius mediumque tenet lutegerus.

© Royal Armouries

Notandum hic ptinetur pma custodia videlz sub b[...] obsessio vo halbschilt Et ɔsulo sa[...] no ɔsilio q nec .v. sub brach n ducit aliq plagam q p[...]bat de alkersleben. Custodia pma vero dicit vnde Contrariu pme halpschil langort sem. pictiones qe pt̃ supiori ceterisqe n pt. h[...] inticem capiti est periculosum. Si obsesse mendo pt cu in vadie q[...] tuq. si obmittit qeud tenet. vt ins septum ɔ.

Dum ducit halpschilt cedit sub gladiu q scutu sp gradualis est recipit. t. sit ē stichslach. sp religat cedat vna sunt ē schiltslac.

Notandum q [...] qui recte supius dirigit p[...]gam post[...]. fine schiltslach si ꝫ gradus. Si aut ins eadem ɔsilio sacerdotis te religet ad celer.

Nota q pma custodia videlicz sb brach pt obsedere se ipa. vel videlz q obsidens eu eadē custodia pt resecare pma custodiam obside mediolo eu reget custodia pma. cā possere obside pt obsessione quedam que ꝯ animo ꝯcedit eu possione q vo halpschilt differt tn in eo q gladius sb brach extendit sup scutu tollit q mdu reget scutu tendit amdu regecte gladium

© Royal Armouries

Notandum quod scolaris religatus et calcat ad hoc ut recipiat schiltslac ut inferius. Et contingit de hiis que sunt facienda ex parte sacerdotis post religacionem sacerdos est promptus ad agendum.
Notandum est quod scolaris nichil aliud facit quam schiltslac vel deinde sive sinistram manum brachii sacerdotis videlicet gladium et scutum.
Hic religatus calcat scolaris sub schiltslach. Sive sinistram manum deiecerit brachii clerici.

Sacerdos autem est hic facere videlicet mutare gladium vel facit superiorem sive durchtritten vel sinistram manum deponere brachii scolaris in gladium et scutum.

Hic scolaris sunt duo insequentur invicem in gladio. Religata sive manum ponere deposite gladium scutum.

Nota quod supradictum est ligaciones sunt exempli gratia.

© Royal Armouries

Nota secundum quod prime custodie resistit hic per quosdam actus illius primi fructi, i. prime custodie de quibus prius dictum est, et secundum omnia que ponuntur hic invenies in primo folio usque ad mutacionem gladii.

Dum ducitur halpschilt cadet sub gladium et scutum

© Royal Armouries

Hic fit religacio excepte scolaris cum alia de quibus superius demonstratum usque in ad mutacionem gladii.

Hic eget scolaris bono consilio quomodo possit resistere huic. Et considerandum quod in fidus vel sic sit vt fit cum [illegible] dalz duci stich sicut generale in libro continetur quamvis non sint ymagines de hoc.

Notandum quod sacerdos mutat gladium hic qui fuit inferior nunc vero est superior. Demum seorsum ducat gladium et post capiat adjunctim suum quod nuncupatur mittelhau. Deinde congruitur separacio gladii et scuti scolaris. ~~viii d. Clavarei fit vnkorn gnadlos n n schutzen.~~

© Royal Armouries

Queritur quare sacerdos ne faciat aliquem motum cum gladio ne generatur excussa mora actus quod qui vocatur durchtrit sed statim debet reformare ligaturam per cautionem

Hic resumuntur prima custodia cuius custodie obsessio est valde secreta quia nullus observavit eam ducere nisi sacerdos vel hi qui clientuli i. discipuli et nuncupatur illa obses[...]rucke et consulo bona fide quod ille qui regit custodiam statim post obsessionem ligat quia non est bonum salutare vel aliquid talium faciat quia possit salutari. vel saltem ducat id quod ipse possessor ducit

Scolaris quia obsessor non debet d[...]
ducit sed tantum ducit post obs[...]
sicut non potest devitare [...]
in custodia et hoc religione media[...]

© Royal Armouries

Hic ligat sacerdos super obsessionem discipuli. et in medietate conveniunt omnia procedentia que prius habes, sed alias duas ymaginaciones non habes que subsequuntur. Vel recipe gladium et scutum.

Nota quod quicumque ligans et ligatus sunt in hoc ut hic, tunc ligatus potest fugere quocumque vult si placet. et requiritur in omnibus ligaturis, sed de hoc debes esse munitus ut unicuique ligato sis sequens eum.

ligans ligatus [illegible]

Hic tercio sacerdos discipulum [illegible]mo debet ex his supra[illegible]oni recipe gladium et scutum. et sciendum quod sacerdos non potest absolute evadere deprehensionem sine amissione gladii et scuti.

© Royal Armouries

Hic defendit sacerdos quod superius
fecit scolaris

Hic resumitur prima custodia
sed omnia que resumuntur hic
habentur in eadem excepta sola
obmissione ligature quam scolaris obmittit.

© Royal Armouries

Hic obmisit scolaris quod non ligatur
scolaris sacerdos mouet et non inmerito quia
sub brachio regens custodiam obmittit quod
sinit et facit obsessor statim debet mouere
ut hic

Obsessio ut patet
sed fidus vertet

© Royal Armouries

Si primus sacerdos obsidet scolarem hic vel scolaris ducit eundem
in actum quem duxit sacerdos sub obsidentis prius et mote sub scolaris
obmittit ut mox predictum concultet et ne adesse recipiat capiat quod pre

Ex hiis superioribus sacerdos mutat vel
super dextram concultet ergo capiat.

© Royal Armouries

Hic iterum resumitur prima custodia ... videlicet subbrachium que obsidetur cum secundo [illegible] quod dicitur
langort & notandum obsessio contra obsessionem non valent [illegible] reputantur custodiam [illegible]
[illegible] Vnde notandum secundum ducere langort [illegible] quando [illegible]
semper [illegible] alter qui minor.

© Board of Trustees of the Armouries

Hic ante ludus [illegible] custodiens · s. ligaturis et ligatis scolaris.
ligans ligatus cum sunt in uno.
ligans fugere non potest [illegible] pars sequi.

Johannes Herbart von Wirtzburck.

© Board of Trustees of the Armouries

Custodia prima z obsessio eiusdem ut supra
Hic variatur ludus in forma sequenti

Superior

Inferior [illegible] ligatur
hic inferior

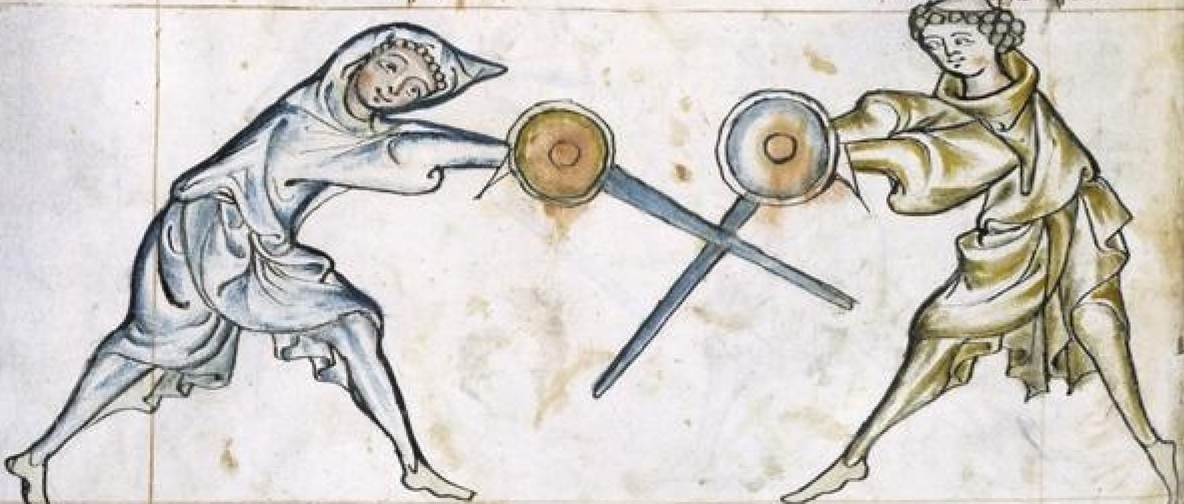

© Board of Trustees of the Armouries

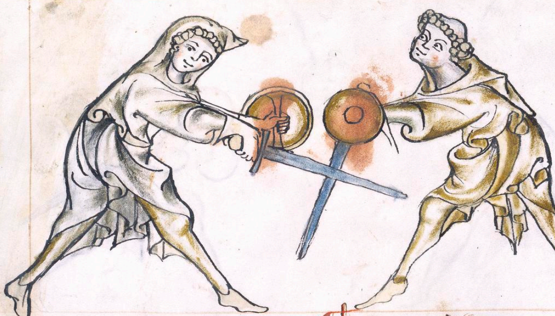

Hic fit mutacio gladii inferioris

© Royal Armouries

Custodia prima resumitur hic et obsedet cum prima possessione videlicet halpschilt et habebis omnia porta

2 Dum dicitur halpschilt cadere sub gladium et scutum.

© Royal Armouries

Notandum quod hic docetur quomodo debet fieri custodia obsessi et dicta fit custodia. Aliqui dicunt custodiam in multis dextram esse, que fit cum humero sinistro, sed hic loquimur de ista custodia que dextro humero dextro. Et de eadem custodia obsessor ducit obsessionem que vocatur schutze, quia dicta custodia tenet vicem protectionis, id est schutze.

Hic ponit se simul in medio sacerdos ad scolarem et docet quid exterius fiet. Et faciendo quod pateat doctrina sacerdotis qui prius fuit obsessus, potest et facere primo per extremis gladium deorsum et durchtreten. Secundo potest recipere plagam lateris dextri. Tertio potest recipere plagam lateris sinistri.

Nota quod hoc idem potest facere adversarius, scilicet obsessor, ad hoc prius sit paratus.

© Royal Armouries

Hic scolaris instat cum se cepisse plagam ad sinistrum dorsi et superiorem invenit. Contra manus nudas ductas plagas su... dicte consilio sacerdotis ducit actum quendam qui nuncupatur durchtritt. Possunt tamen reque ducat expte dimicatorum generalium. per dexteram quam sicut ducit expte ste... Contrarium illarum duarum viarum est sacerdotis cum cum gladio sub brachio quod tunc attingit per dictas. Licet contrarium istud non sit depictum in exempla ymaginum

Modo contra sacerdos defendit hic actum superius ductum. quia cum scolaris vult cedere in actum intrinsecus sacerdos religando comprimendo gladium scolaris ligatum retinet ut hic patet per exemplum. Preterea quid sacerdote ex hiis facere attingat si diligenter inspexeris poteris concedere. et cetera.

© Royal Armouries

Hic vero cum sacerdos in actu superius ligandi invenerit scolarem quid sit faciendum adversus hec videlicet schiltslac quia generaliter ducere consuevit. patet hic per exemplum.

Humero dextrali datur altera i. custodia. et non per totum rotat custodie quia obsessor eiusdem stat in eodem actu ut superius exemplo proximo.

© Royal Armouries

Hic scolaris obmisit omnes actus tam ligandi quam religandi, et sic in exemplo fit post scolarium ut possit discere quod sit magnum. Scolaris vero intendens cum duat ille actum qui ponitur hic in exemplo.

Eadem custodia que [illegible] vel obsessio, et illa que appellatur halpschilt pro[illegible] nes [illegible] dicta 2a, scilicet prima custodia vocata sub brach.

© Board of Trustees of the Armouries

Nota quod multi generales dimicatores servant istam obsessionem hic positam qui credunt se posse separationem scuti et gladii mediante plaga illa quae ducitur hic quod secus est. quia obsessor non facit moram aliquam per quam possit preiudicari sed illa hic ducta depicta est in exemplum omnibus consulentibus uti consilio sacerdotis.

Hic vero cum sacerdos extraxit succedit plaga superiore docens scolarem vitare scutum et gladium mordendo cum gladio ut hic. quia iste cuius adversarius plagam ducere nequit ad effectum.

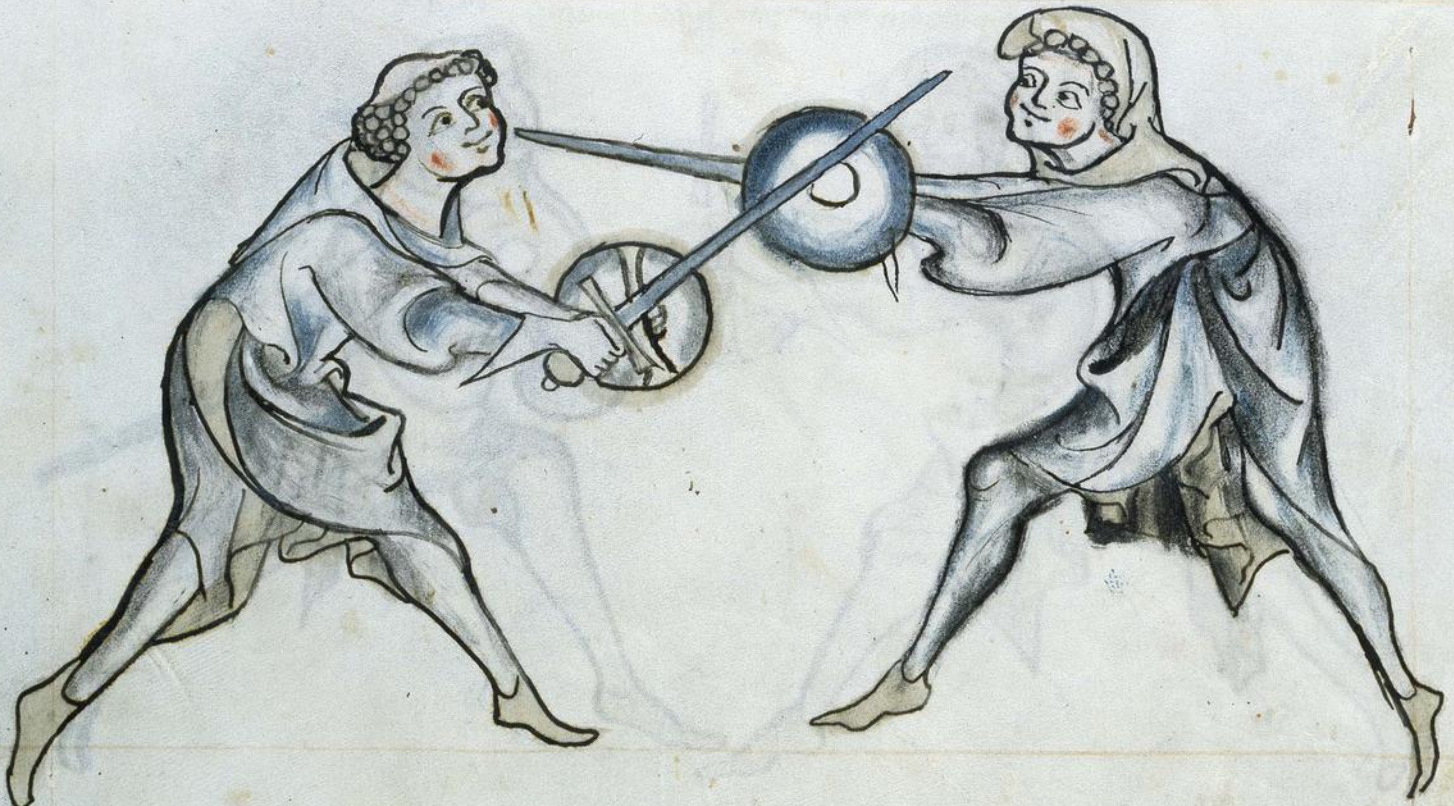

© Royal Armouries

Hic resistit sacerdos custodie primam videlicet sub brachio. obmissis quibusdam plus non potuit. ut patet in sequenti per exemplum.

Posset quis dubitare quomodo scolaris invadet sacerdotem et dicendum quod sacerdos latitando obmittit omnes suas defensiones informando scolarem quod sicut stat non vadiando scutum nec gladium nisi appropinquat, i. paulo plus recipiendo plagam ut hic patet per omnia genera.

Hic ducitur tercia custodia que per scolarem obsessa est et hic locus obsessionis sumitur etc. ligata, dico ligata quia sola superior et non alia ut monstratur in primo exemplo.

Hic ligat gladios, quod est melius et tutius quia si quid aliud faceret quoniam gladius adversarii occuparet in dampnum suum redundaret.

© Royal Armouries

Ex ista ligacione superius proxime tacta docet sacerdos obviare aut eradicatis brachiis ad sinistram recipere gladium et scutum ut hic patet.

Custodia talis ducitur hic ut patet ubi quarta custodia obsessio sed variacio illud.

© Royal Armouries

Hic docet sacerdos clientulum suum quod ducat obsessionem et docet cum mitte si obviantur ligaciones.

Facit custodiam sacerdos videlicet in humero sinistro et est cadit obsessio que vocatur halpschilt ut supra.

© Royal Armouries

Nō q omēs actus custodie sūt
videlz schlbrech. hinc hic vsz ad
contrariū signum vnas:

© Royal Armouries

Hic tercius casus tercie custodie cuius obsessio est langort quod omnes ducunt generales dimicatores cuius obsessionis contraria sunt due ligaciones que fiunt cum dextris super gladium. Relictus vero in sinistris.

© Royal Armouries

v Ligans ligati contrarii sunt armati.
ligatus fugit ad pectus et latens perquirit sequentem.

Postquam dextimatur a dextra custodia hic et
dimicat de prima cuius obsessio est halpschilt quae omnia
prius habita invenies hic usque ad primam figuram tabulae.

© Royal Armouries

Hic sacerdos resumit quintam custodiam, cuius custodie quinte adversarius obsistit custodia prima, et hoc in exemplum duorum secretarum ut hic patet per exemplum.

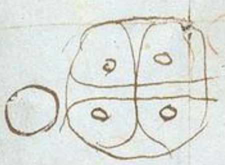

Postquam scolaris superius obsedit sacerdotem, hic iterum ipse obsidet eum, et hoc sub brachio, et ponendo pomellum sub brachio. Ista coniungitur in prima custodia cuius usque ad partem pugnacis.

© Royal Armouries

© Royal Armouries

Hic resumit custodiam primam videlicet subbrachium, cuius obsessio est langort, et generalis ad
mediat valens. Est notandum quod contrariis custodia ista hic facere. Primo potest ligare in dextris super gladium,
secundo potest ligare in sinistris sub gladio, tertio potest expellendo gladium manum vel mensuram per exemplum predictum.

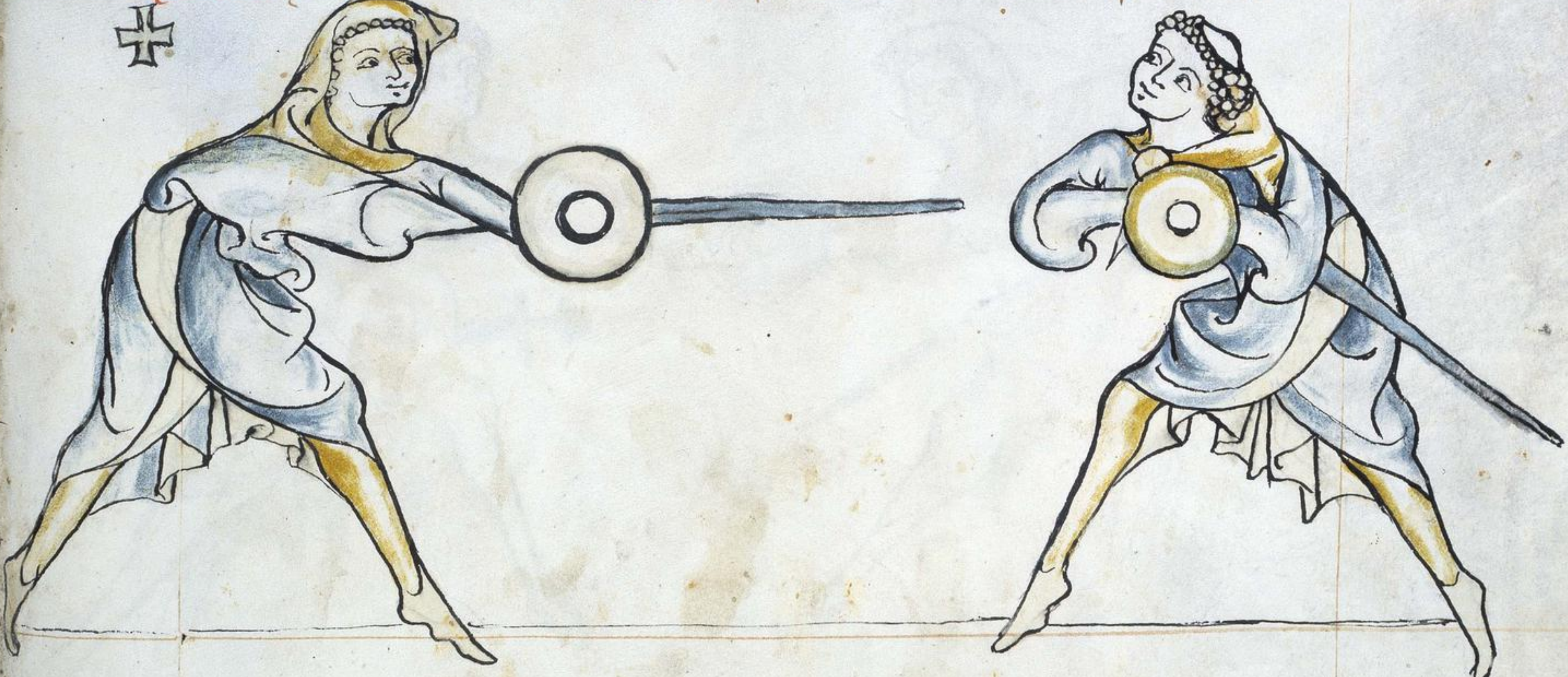

© Royal Armouries

Hic sacerdos respiciendo sive contra respiciendo gladium obsidentis. & nota quod gladius ipsius obsidentis non potest absolui nisi mediante schiltslac ubi sacerdotis manus ponetur ad scutum ut instans exemplum probat.

Hic relevatur gladius scolaris mediante schiltslac relinquit sacerdos ne scolaris ducat plagam ad partem sive sinistram qualem quam sacerdos consuevit docere discipulos suos. Sed sacerdos per scolaris [illegible] ad capiti [illegible] sive gladio [illegible] scuto per [illegible] in sinistra manu et sic [illegible] de multis [illegible] ut patet in instanti exemplo.

© Board of Trustees of the Armouries

Hic sacerdos ducit septimam custodiam que datur pectori. Et nota quod solum illa figura est
intendenda que ducitur de quinta custodia. usque ad primum signum crucis.

Hic sacerdos de ista custodia sequitur ea que ducit figuram. que figura eadem de
quinta custodia est intendenda

© Royal Armouries

Hic scolaris per ligaturam resistit et defendit sacerdos illam figuram ut primo fecimus in primo exemplo per ipsum scolarem

Postquam dictatum est de omnibus custodiis superadditis hic dicitur de septima custodia que principaliter langort. Et notandum quod quatuor sunt ligationes que respiciunt illam custodiam videlicet due ligature de dextra parte, relique vero due de sinistra parte. Sed ponitur hic prima ligatura scilicet super gladium quam habes totum in custodia prima usque ad quintum exemplum ubi recipit gladium et bocam.

© Royal Armouries

Notandum quod scolaris primus in exemplo immediate precedenti fecit ligaturam super gladium sacerdotis. hic sacerdos appropinquat erigendo gladium et scutum propter predictam capitis

Hic scolaris recipit schiltslac et extra plagam infert sacerdoti

© Royal Armouries

Hic recipit ligaturam .i. inferior et clavum et scutum superioris.

Hic discip(ulus) colligatus ut inferi(us) [illegible] gladium et scutum volens luctare cum p(re)sb(itero) [illegible]

© Board of Trustees of the Armouries

Supradicta custodia expulsa sumit vi custodiam modo subsequente quod sacerdos hic defendit ut patet per exemplum.

Hic consentiunt cum illa custodia [illegible] alia que dicitur per scolarem. Contrarium [illegible] dic mediocris. [illegible] cum alio sicut ligaturis [illegible] patet hic patet per ymagines.

© Board of Trustees of the Armouries

Post superius exemplum precedens obligatum est quod sacerdos
scolaris pro recapit clipeum sacerdotis qui fuit superior
ad latus sinistrum vel non quia quantumcumque obligatur clipeus debet teneri in
custodia ne pateant ut hic. unde si obligatus aucibus ne
decipientur obligatur et ligatus recapiatur.

Sapius scolaris duxit plagam pa- ... pata ... ens capud sacerdotis quia sacerdos hic de-
fendit quod ducat dextrum ut patet per exemplum.

© Royal Armouries

Hic VIII ducitur ultima custodia que nuncupatur Langort quam in hoc toto regit sacerdos. Scolaris vero desuper quatuor habentibus ducit unam videlicet super gladium ut patet hic per exemplum.

Postquam superius ligatum est super gladium sacerdotis ut superius visum est. Hic vero sacerdos defendit per illud actum qui vocatur schilt. ut patet hic.

Hic vlas custodia videlicet Langort ducitur sive fit per scolarem super qua custodia ligat sacerdos de sex quatuor ligaturibus unam videlicet super scutum generaliter dextris. Et nota quod in quacumque ligatura existente ligantis ligatus potest fugere quocumque vult aut in sinistro aut in dextro. Unde diligenter videas si fugere incipiat et sequaris cum eo. Ligatus fugit ad partes latere recto sequi.

Ex illa ligatura superius tacta que ducta est per sacerdotem scolaris fugit ut supra dictum est ut patet hic. Qui fugit sub boclerio quem immediate sequitur sacerdos percutiendo caput ut hic.

© Royal Armouries

Nota quod hic est alia custodia videlicet superior langort que ducit hic presbiter suis scolaribus et explicat intendo scolarem suum ducere illam scilicet videlicet ponendo se ad eam ut patet hic per exemplum.

Hic sacerdos religat ascendendo atque gradiendo scolarem et est una ligaturarum de illis quatuor ligaturis videlicet super gladium in dextero quod hic supinus tenet et aliis supradictis.

© Royal Armouries

Postquam supinus religatur a sacerdote hic scolaris querit alias vias percuciendi sacerdotem. Et notandum quod attendit sacerdos posse ligare scolaris manum partit brachia ipsius sacerdotis superdicti. Nota hic est quod in solito percutit brachia vel istius actus super plagam consistit in figura que patet hic ducta.

Hic sacerdos percucies brachia fiat celeriter ... ducte plage transeundo se ... contra scolaris sequitur ut hic etc.

Hic ducitur quedam custodia generalis que incipit cum dupliciter qualiter regit sacerdos. Scolaris vero intrando et ponendo scutum ut patet hic per ymaginem.

Postquam scolaris posuit gladium suum super brachium sacerdotis per schiltslac et per ligaturam ut patet superius hic sacerdos capit manum que regit scutum recipiens gladium ipsius scolaris ut in hoc exemplo.

© Royal Armouries

Hic iterum resultat illa custodia videlicet vidilpoge et ducit [pro] sacerdote scolaris ducit h[oc] idem ut supra.

Hic religat sacerdos ut sup[ra].

© Royal Armouries

Ex illa ligatura sacerdos recipit schiltslac ut supra sepius tactum est ex ligaturis supradictis

Nota quod iam hic resumitur ultima custodia videlicet langort. Et est notandum quod illa figura ducit hic mediante qua regens custodia fugit super ventrem sive penetrat gladio. Et notandum quod non est plus depictum de illo frusto quia ille due ymagines que fuit ultimum pictoris.

Hic ducit sacerdos suam custodiam specialiter videlicet langort que opponitur per scolarem cuius oppressio erit halpschilt ut patet hic per exemplum.

Hic ponit se sacerdos sub gladium scolaris quod sepius prius tactum est. Dum ducit halpschilt cadere sub gladium quoque scutum.

Postquam sacerdos supinus posuit se ad scolarem hic scolaris religat et calcat volens facere quod sequitur quia mutatis formis supinus habebit unum non est necesse plura ponere exempla. Unum vide. Ligans ligatur etc.

Nota quod ex illa religacione ex parte scolaris ducetur valida plaga videlicet faciendo separacionem gladii et scuti sacerdotis necnon movendo etc. propter quod nunquam plus libenter separantur ut patet hic per exemplum.

© Royal Armouries

Hic item resumitur specificata custodia sacerdotis quam incipit langort ut superius visum est
Denuo scolaris obsedit eum ut supra et est suppositum sed alia exempla sequuntur ut patet.

Hic sacerdos ponit scutum ad brachio latere
ut superius prius visum est

© Royal Armouries

Notandum quod scolaris ducit hic plagas quibus habitis sequentur due alie omnes quales dimi-
cationes exceptis prout patet ... tis videlicet supra ligantes et ligatis set in hac ... ligatus est
et sequens vadit post ... pet voluntate preferendo medietatem ... sequentes plagas ...
... ut hic.

Nota quod restitutio hic ponitur circa custodiam ... appellatur Langort. ... et valde aliter
obsessio hic depingitur et valde ... Et notandum quod omnia ista reducuntur ad custodiam primam. Et
... ab ... sessione ... et cetera.

© Board of Trustees of the Armouries

Hic sacerdos ducit quandam figuram prius tactam quam scolaris qui fuerat obsessor super exemplo predicto obmittit omnes suos actus quia si religasset fuisset supportatus ut patet in exemplo predicto.

Notandum quod exemplum ista figura superius tacta per sacerdotem est hic quedam religatio facta per scolarem quod oportet dimittatur et sic coluimus quod defendat figura superius depicta.

© Royal Armouries

Ligans scolarem cum scuto et gladio
liberatus fugit ad partes sinistras peto sed.

Hic vadit custodia obsessa cum superficialiter custodi sacerdotis que nuncupatur
langort et scuto bona fide quod is qui regit terciam custodiam non pensat suos actus
alioquin is qui regit obsessionem sacerdotis intrat cum figura quod est in ... usu sacerdotis

© Royal Armouries

Postquam sacerdos superius obsessus fuit hic scolaris schutzet. sacerdos vero ducit quandam religationem ut hic patet.

Hic resumimus quartam custodiam que et obsessa cum prescripta custodia sacerdotis sacerdos et ad obsidendum aliquem scolarem intendit ut prius convenit consimiles actus quos prius habuisti.

© Royal Armouries

Hic item sumitur quinta custodia que est obsessa a
cum speciali custodia sacerdotis que dicitur langort
ut patet hic per exemplum.

Agens ligat vel [illegible]
Patiens fugit ad partes lateris pro sequi.

© Royal Armouries

+ custodiam

Hic obseruatur quinta custodia cuius obsessio est halpschilt
et non recedas solum hic duas facit. primo patet ducere figuram, secundo
patet ducere plagam diuidendo scutum et gladium

Supra scolaris obsessus est hic non recipit
figuram ut patet per exemplum

© Royal Armouries

Post figuram superius ductam per scolarem, hic sacerdos defendendo schutzet et recipit plagam. Hec est generalis regula in arte sacerdotis.

Hic iterum resumitur quod custodiens primum erit halpschilt, ut patet hic per exemplum.

Nota quod quicumque ducitur halpschilt contra illam que custodiet vel non custodiet, tunc semper timendum est de plaga ducendi ex parte regentis cum scolarem dividendo scutum cum plaga. Unde consulo quod quicumque ducat illam observet videlicet halpschilt in tribus cum figuris sine mora.

© Royal Armouries

Hic scolaris ducit scutum et sacerdos obmittit suam defensionem et propter hoc per exemplum

Hic sacerdos defendit istum actum superius ductum et propter hic per scolarem

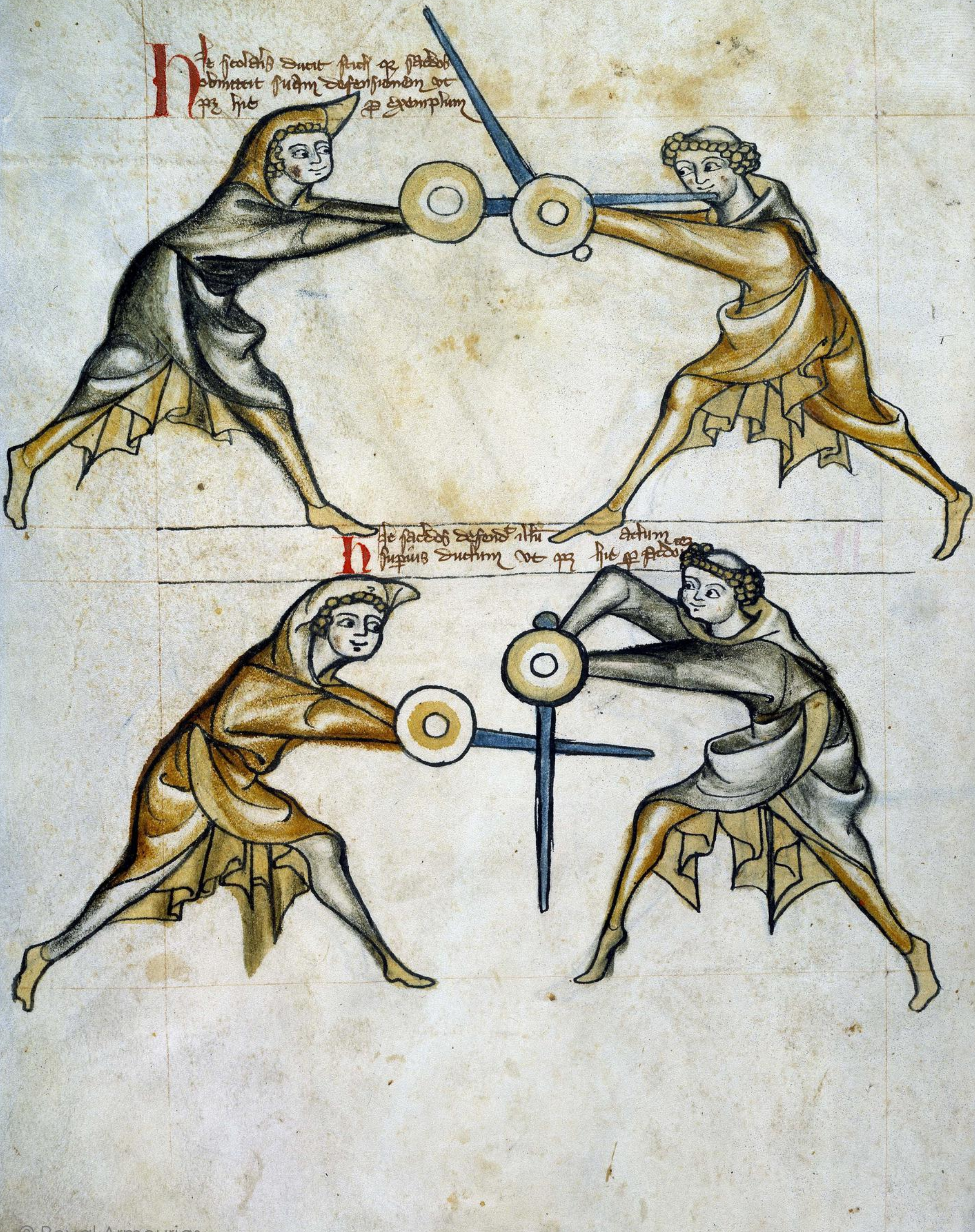

© Royal Armouries

Capitur supra ligacio eo ymaginacio fixa quandam ducta est per scolarem eandem vero fixuram sacerdos hic defendit recapiendo. schiltslac schulerslac vt patet hic per eos.

Hic iterum sequitur septima custodia de qua superius dictum est superius et non. quod sacerdos obsedit scolarem obsessione quadam rara et valde bona in mediis suorum discipulorum. Et sciatis quod si scolaris ducit fixuram que ducta conuenienter de consuetudine sacerdos debet ducere fixuram contra fixuram scolaris quia sua magis valet. veniendo cum sinistro pede. si ... iterum nequit cedat et depost pede michilslac non obmittitur ... quin et ipsa fixura perficiatur. Si autem scolaris obs... dicit cum ... eius medio halpschilt. sacerdos ea... dat sub gladio et scutum. et tunc supponeret ea... ... pus visa sit.

iterum custodia prima. vn... ū. Cum ducit halpschilt tunc sub gladium et scutum.

© Royal Armouries

Hic scolaris perficit suam fixuram. sacerdos vero obmittit omnes suos actus.

Hic notandum quod sacerdos defendit. hic fixura scolaris.

© Royal Armouries

Nota quod hic residet prima custodia cum prima custodie obsessio et preparatur langort sacerdotis. videtur et obsessor ex regione custodia ducere aliquam plagam quod preconium est quod de duobus lateribus non ducere primo scilicet dextrum sinistrum non obmittere.

Hic sacerdos cum obsedere scolarem quod puto melius esse quam quod faceret aliquid aliud docere quia si hoc non fiet scolaris ipsum invadet cum schiltslac quod non est dicendum exceptis ceteris ludis prime custodie videlicet ligantis et ligati quod patet in exemplo primo.

© Board of Trustees of the Armouries

Hic erunt ligacões q̄ sup̄ tacte sut sepi9 vn̄ ū.
Ligans ligata ɔ̄trā sut ⁊ ɔ̄tra ꝛc.

Ex illis ligacoibȝ sup̄d ductis scolaris ducit illā plagam p caput dr̄ schiltslac
i. e. schiltslac

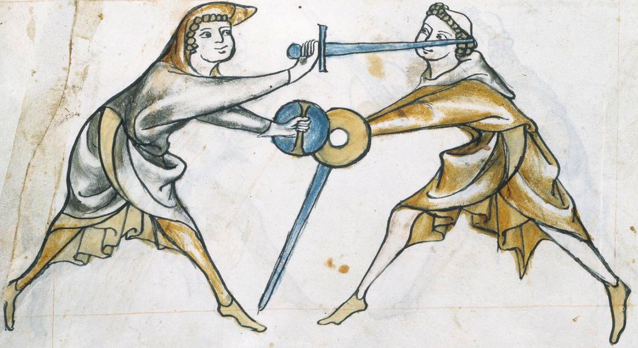

© Royal Armouries

Notand' q plagam sup' ducta p scolare sacdos defend' hic in hunc modu q scolaris gladi' fuit in flore & tu est mactu ducedi plagam ducedo gladi^m seorsu sacdos ub an q scolaris ducat gladi^m suu ad lo^m debitu recip' plagam ut pz hic p sac^m.

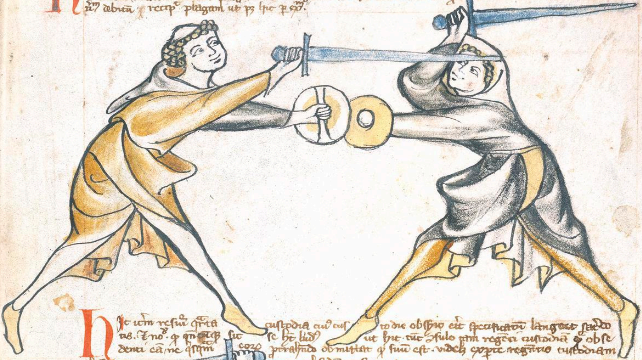

Hic iterum resumitur contra custodia cui custodie obsessio est specificatum langort sacerdotas. & no' q quotiens fit se habuit ut hic. tunc consulo primam regere custodiam q obsedentia eam ne qualitem corporis pertransito obmittat q suum est. videlicet corpore regere custodiam obsessio. & corpore obsidentis figure.

© Royal Armouries

Supra dictum est de eo quod regit custodiam et de eo quod eam possidet, et quia post cum scolaris qui supra fuerat obses-
sessor ducit quod suum est videlicet primo schutzin ut hic et infert eo primo figuram quia sacerdos omnes suos ac-
tus obmittit unde quod post vadit post cum ad ferendum dampnum suo adversario

Post quam dictum est supra de actibus scolaris et de obmissione actuum sacerdotis. hic vero sacerdos obmittit quod suum
est dum scolaris fuerit producturus ad effectum ventum ut patet hic.

© Royal Armouries

Notandum quod hic resumitur custodia prima videlicet sub brachio cum obsessio est specificata custodia secunda sacerdotis locata in humero dextro. Scolaris vero regens custodiam stat cum schutzen mittel nota mora non potest aliogn corpore adversarii ducet halpschilt quod est regenti custodiam valde periculosum. Et ex his generantur omnia que sunt de prima custodia de quibus habetur in primo quaterno.

Hic sacerdos qui regebat custodiam ducit schutzen quod est precipuo propter omnes peritos et est bonum consilium quod obsidens statim ligat super gladium ipsius regentis custodiam quod hic obmittitur ut patet per eos.

© Royal Armouries

Nec a [illegible] in actos [illegible] [illegible] quos [illegible]
fuit [illegible] nō ligans ligat & [illegible]

walpurgis

Ex hijs fur[illegible] aliegacionibz sacerdos recipit scholaris [illegible]
que est supius & pluis patet.

© Royal Armouries

Non-Commercial Licence (and Crown Copyright Licence)

Scope

You are encouraged to Use:

- Content in which Royal Armouries owns the IPR; and
- Our Crown Copyright Content
  upon the following Terms and Conditions and when you make any Non-Commercial Use of Our Content, or make any Use of Our Crown Copyright, which is not otherwise permitted by law You will be deemed to have accepted these Terms and Conditions by Your conduct.

If You do not accept these Terms and Conditions please refrain from making any Non-Commercial Use of Our Content or any Use of Our Crown Copyright Content, which is not otherwise permitted by law.

These Terms and Conditions incorporate the definitions and other provisions set out in the main body of this Royal Armouries Website and Copyright Use Statement.

Your Non-Commercial Use Licence in respect of Our Content

Royal Armouries grants you a worldwide, royalty-free, non-exclusive licence to make Non-Commercial Use only of the Content in which Royal Armouries owns the IPR subject to the conditions below. The Royal Armouries reserves the right to terminate this licence upon reasonable notice.

For the avoidance of doubt, where the Royal Armouries owns the IPR in any Content**You are not permitted to** exercise any of the rights granted to You by this licence in any manner that is primarily intended for or directed toward commercial advantage or private monetary compensation or gain.

Your Licence to Use Our Crown Copyright Content

Royal Armouries grants you a worldwide, royalty-free, non-exclusive licence to make Commercial Use or Non-Commercial Use of Our Crown Copyright Content subject to the conditions below. The Royal Armouries reserves the right to terminate this licence upon reasonable notice.

The rest of this licence applies to your Non Commercial Use of Our Content and all use of Our Crown Copyright Content.

You must not do anything which is prohibited under the section of this document entitled "Restrictions on Your Use of Content".

You must , where You make any Non-Commercial Use of the Our Content or any Use of Our Crown Copyright Content:

- acknowledge the source of the Content by including an Attribution provided that if you are using Content from several rights owners and sources and therefore listing multiple attributions is not practical in your product or application, you may include a URL or hyperlink to a resource that contains the required attribution statements
- ensure that where Content is Used the source of the Content is also identified alongside the Attribution, e.g. 'Title, Artist, Date of Work, Photo'
- ensure that any onward licensing of the Content - for example where You permit Your work which includes reference to Our Content or Our Crown Copyright Content alongside other Content to be Used by Third Parties - is also subject to these terms

These are important conditions of this licence and if You fail to comply with them or make Commercial Use of Our Content without Our prior written consent the rights granted to you under this licence will terminate automatically.

Exemptions

This licence to make Non-Commercial Use of Our Content and/or Commercial Use and Non Commercial use of Our Crown Copyright Content along with Our licence to make Commercial Use of Our Content does/will not cover the Use of:

- any personal data within the Content
- any information that has neither been published nor disclosed to You under information access legislation (including the FOI Regime) by or with the consent of the Royal Armouries
- departmental or public sector organisation logos, crests, military insignia and the Royal Arms except where they form an integral part of a document or dataset within Our Content
- Third Party IPR (other than Our Crown Copyright Content) which the Royal Armouries is not authorised to license
- identity documents such as the British Passport.

No warranty

The Content is licensed 'as is' and the Royal Armouries excludes all representations, warranties, obligations and liabilities in relation to the Content to the maximum extent permitted by law.

The Royal Armouries is not liable for any errors or omissions in the Content (including errors or omissions resulting from Our negligence) and shall not be liable for any loss, injury or damage of any kind caused by its Use. The Royal Armouries does not guarantee the continued supply of Content.

Governing Law

This licence is governed by the laws of the jurisdiction of England & Wales.

About this Licence

The Royal Armouries has adapted this licence from the Non-Commercial Government Licence developed by the Controller of Her Majesty's Stationary Office. The Controller may, from time to time, issue new versions of the Non-Commercial Government Licence. However, You may continue to Use Content licensed under this version should you wish to do so.

Further context, best practice and guidance can be found in the UK Government Licensing Framework section on The National Archives Website